

Tartalom

Összefoglalás.....	2
1. Nemzetközi kitekintés.....	3
2. A kiskereskedelem helye a nemzetgazdaságban.....	5
2.1. Makrogazdasági jellemzők.....	5
2.2. Szervezeti, jogi keretek, működési környezet.....	5
2.3. Munkaerő-felhasználás, kereset.....	5
2.4. Beruházások.....	6
2.5. Áralakulás.....	7
3. Kiskereskedelmi üzlethálózat.....	9
4. Kiskereskedelmi forgalom.....	11
4.1. A kiskereskedelmi üzletek forgalmának alakulása.....	11
4.2. A kiskereskedelmi forgalom megoszlása árucsoportok szerint.....	13
5. Területi összehasonlítás.....	15
5.1. A kiskereskedelmi üzlethálózat területi jellemzői.....	15
5.2. A kiskereskedelmi forgalom területi megoszlása.....	16

Elérhetőségek

Összefoglalás

A kiadvány célja a hazai kiskereskedelem fontosabb jellemzőinek bemutatása. A kiadvány első fejezetében a kiskereskedelem nemzetközi, uniós tendenciáit ismertetjük, ezt a kiskereskedelmi főtevékenységű gazdálkodó szervezeteket magába foglaló kiskereskedelmi ágazat főbb mutatói követik. A további fejezetekben az üzlethálózat főbb jellemzőinek alakulásáról, majd a kiskereskedelmi üzletek forgalmáról, a kiskereskedelem áruszerkezetéről, valamint területi jellemzőiről adunk tájékoztatást.

A kiskereskedelmi üzletek száma 2013-ban a korábbi évekhez képest jelentősen, 3,0%-kal csökkent. A csökkenés oka elsősorban az üzemanyagtöltő állomások, illetve élelmiszerüzletek számának átlagon felüli (5,6, illetve 4,9%) visszaesése. Számottevően befolyásolta az üzletnyitások és -bezárások adatait a fiatalok dohányzásának visszaszorításáról és a dohánytermékek kiskereskedelméről szóló 2012. évi CXXXIV. törvény hatályba lépése is, amelynek hatására átalakultak a dohányforgalmazás csatornái. 2013. július 15-től dohányterméket már csak az erre kijelölt (koncessziót nyert) üzletekben lehet árusítani. Az intézkedések hatására jelentős kihéredésen ment keresztül a dohánypiac, ami a kiskereskedelem egész forgalmára is jelentős hatással volt.

A kiskereskedelem eladási forgalma folyó áron 3,2, ezen belül az élelmiszer- és élelmiszer jellegű vegyes kiskereskedelemben 5,8, a nem élelmiszer-kiskereskedelemben 1,6%-kal emelkedett, míg az üzemanyag-kiskereskedelem nem változott. A kiskereskedelem volumene 1,8, ezen belül élelmiszer- és élelmiszer jellegű vegyes kiskereskedelem 2,5, a nem élelmiszer-kiskereskedelem 0,7, az üzemanyag-kiskereskedelem volumene 2,3%-kal emelkedett.

A kiskereskedelmi árbevétel alakulására a forgalomba kerülő termékek árának változása is hatást gyakorol. 2013-ban a kiskereskedelmi árak a teljes lakossági fogyasztásra vetített átlagos fogyasztóiár-változásnál (1,7%-nál) enyhébb mértékben emelkedtek, a kiskereskedelmi árindex¹⁾ 1,4%-kal meghaladta az előző évi szintet.

¹⁾ A kiskereskedelmi árindexet a KSH a fogyasztóiár-összeírás alapján számított termékcsoport-árindexek kiskereskedelmi forgalmi szerkezettel súlyozott átlagaként állítja elő.

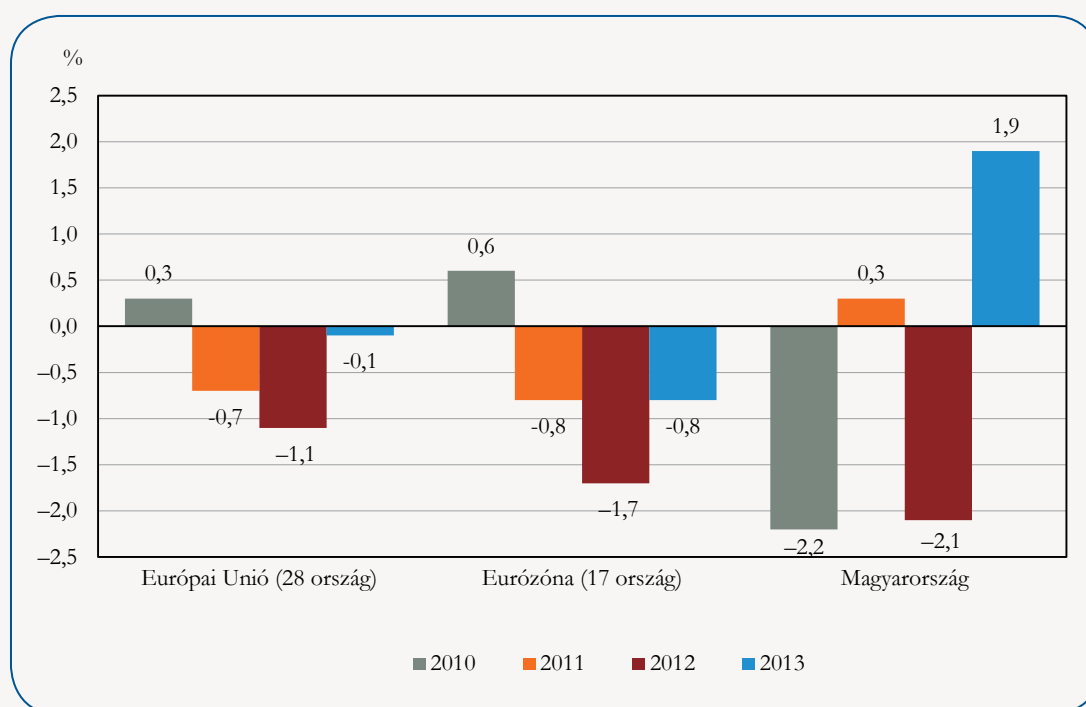
1. Nemzetközi kitekintés

A hazai tendencia csak fő vonalaiban követte az európai országokban lezajló változásokat. A kiskereskedelmi forgalom volumenének hazai csökkenése 2010–2012 között meghaladta az Európai Unió és az eurózóna országainak átlagos mérséklődését, majd 2013-ban hazánkban növekedés következett be. Az EU kiskereskedelmi forgalma 2010–2013-ban stagnált, csökkent.

Az EU-n belül 2013-ban a legnagyobb visszaesést Görögország (–8,1%), Ciprus (–6,4%) és Spanyolország (–5,1%) kiskereskedelme szenvedte el. A magyar növekedésnél (1,9%) gyengébben nőtt Németország (0,6%), Franciaország (1,1%) és az Egyesült Királyság (1,4%) kiskereskedelmi volumene. A magyar növekedésnél dinamikusabban bővült a kiskereskedelmi forgalom Litvániában (4,5%), Lengyelországban (4,6%) és Luxemburgban (11,9%).

1. ábra

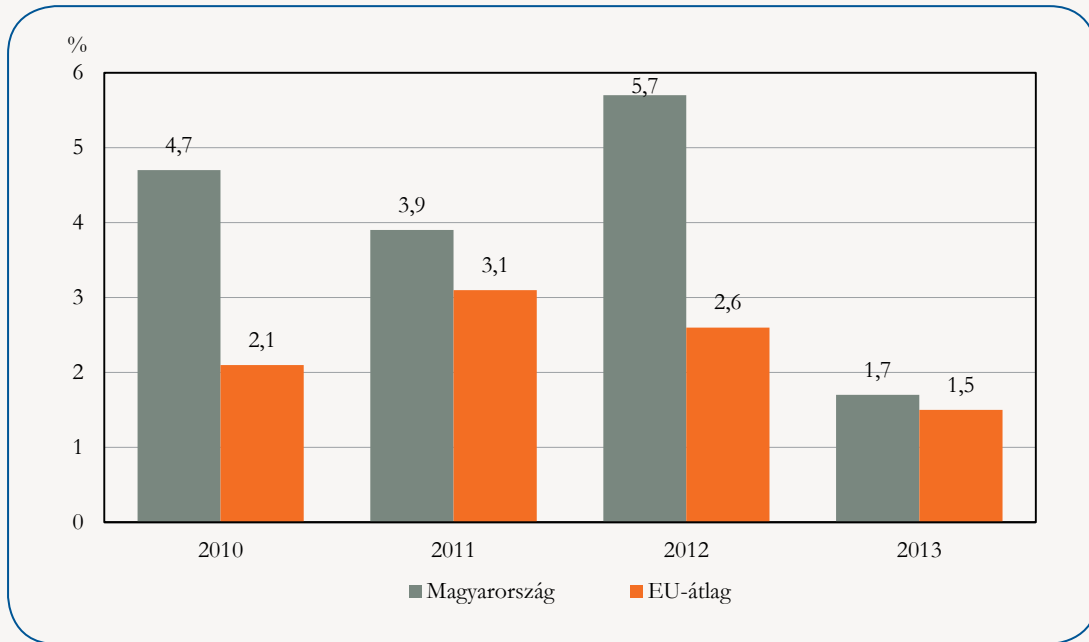
A kiskereskedelmi forgalom volumenének éves változása
(az előző évhez képest)

A kiskereskedelmi forgalom volumenére hatást gyakorol a termékek árszínvonalának alakulása. A nemzetközi összehasonlítás biztosítása érdekében, az Európai Unió tagállamaiban az átlagos fogyasztóiár-változást a *harmonizált fogyasztóiár-index* segítségével mérik. A tagországokban az utolsó két évben az infláció lassult, 2013-ban a *harmonizált fogyasztóiár-index* növekedése 1,5%-ra mérséklődött. Az Európai Unión belül 2012-ben még **Magyarországon** volt a legmagasabb (5,7%-os) infláció, 2013-ban viszont a drágulás mintegy harmadára (1,7%-ra) csökkent, ezzel a tagállamok sorában a 19. helyre kerültünk. 2013-ban a legnagyobb árnövekedést Észtországban és Romániában (3,2%) mérték. Az árak Görögországban csökkentek a legnagyobb mértékben (–0,9%). Lettországon az árszínvonal változatlan maradt.

2. ábra

A harmonizált fogyasztóiár-index alakulása Magyarországon és az Európai Unióban
(változás az előző évhez képest)

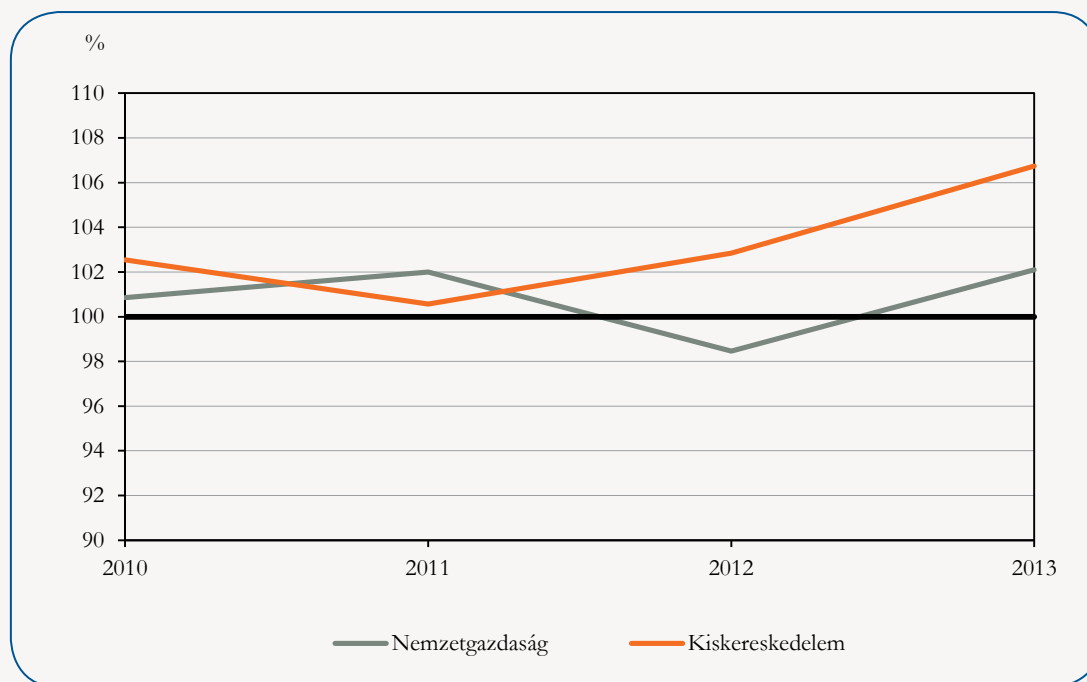
2. A kiskereskedelem helye a nemzetgazdaságban

2.1. Makrogazdasági jellemzők

A kiskereskedelem ágazat bruttó hozzáadott értékkel mért teljesítménye negyedik éve folyamatosan emelkedik. 2013-ban az előzetes becslések alapján a bruttó hozzáadott érték volumene 6,7%-kal növekedett, és 4,6 százalékponttal meghaladta a nemzetgazdaság átlagos bővülését.

3. ábra

A bruttó hozzáadott érték volumenének alakulása
(előző év = 100%)

2.2. Szervezeti, jogi keretek, működési környezet

2013-ban 123 ezer, kiskereskedelem ágazatba tartozó főtevékenységű regisztrált gazdasági szervezetet tartottak nyilván, 0,6%-kal többet, mint egy évvel korábban. A társas vállalkozások száma meghaladta a 70 ezret, az önálló vállalkozóké közel 53 ezer volt. A legnépszerűbb vállalkozási forma a korlátolt felelősségű társaság volt, mintegy 47 ezer vállalkozás működött ebben a formában, betéti társaságként 22 ezer vállalkozás szerepelt a regisztrált vállalkozások között.

2.3. Munkaerő-felhasználás, kereset

A kiskereskedelem ágazatban a vállalkozások 2013-ban 353 ezer főt foglalkoztattak, a nemzetgazdaság egészében foglalkoztatottak (közel négymillió fő) 9,0%-át. Az előző évhez képest az ágazat foglalkoztatottjainak száma 1,6%-kal csökkent, miközben a nemzetgazdaságé összességében 1,6%-kal nőtt.

1. tábla

Az alkalmazásban állók száma és keresete

Megnevezés	2010	2011	2012	2013
Alkalmazásban állók száma, ezer fő^{a)}				
Nemzetgazdaság	2 701,9	2 691,5	2 674,1	2 700,2
Ebből: kiskereskedelem	183,8	182,6	179,0	178,8
Havi bruttó kereset, ezer forint^{a)}				
Nemzetgazdaság	202,5	213,1	223,1	230,7
Kiskereskedelem	148,5	157,3	172,8	178,2

^{a)} A legalább 5 főt foglalkoztató szervezeteknél.

A legalább 5 főt foglalkoztató szervezetek körében a kiskereskedelem ágazatban alkalmazásban állók 179 ezer fős száma gyakorlatilag változatlan maradt a 2012. évihez viszonyítva.

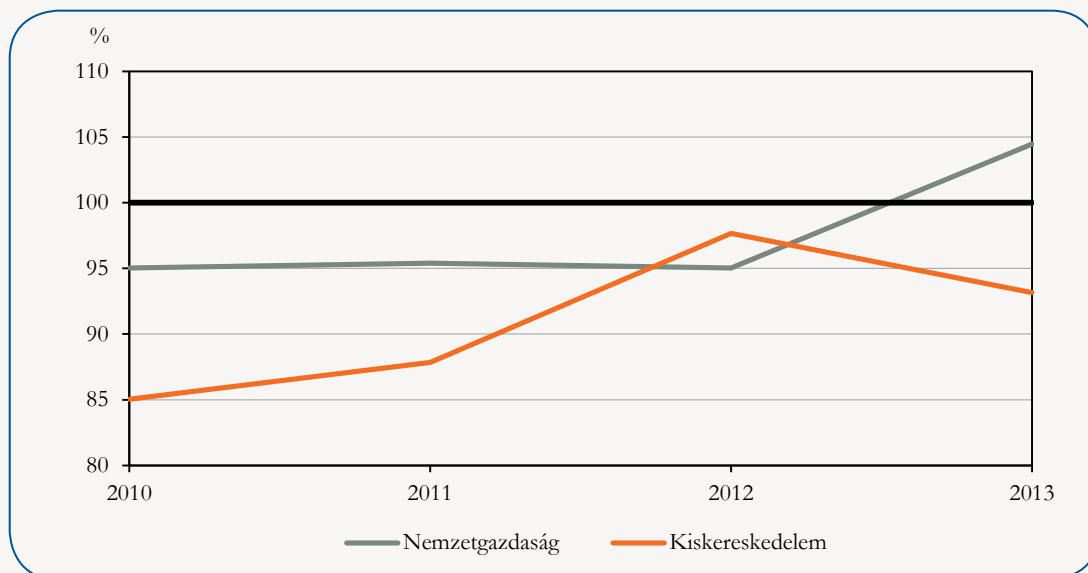
Az alkalmazásban állók havi bruttó átlagkeresete 2013-ban 178 ezer forint volt az ágazatban, a fizikai foglalkozásúak 138 ezer, a szellemi foglalkozásúak 260 ezer forintot kerestek átlagosan. Összességében a bruttó keresetek 3,1%-kal voltak magasabbak az előző évinél, de még így is jóval a nemzetgazdasági átlag alatt maradtak, annak csupán 77%-át érték el. A havi nettó átlagkereset a teljes nemzetgazdaságot tekintve átlagosan 151 ezer, a kiskereskedelem ágazatban 117 ezer forint volt.

2.4. Beruházások

A kiskereskedelem ágazat beruházásainak folyó áras teljesítményértéke – az előzetes adatok szerint – 2013-ban 107 milliárd forint volt. A beruházások évek óta tartó csökkenése tovább folytatódott, a beruházások volumene 6,8%-kal volt alacsonyabb, mint a megelőző évben.

4. ábra

A beruházások volumenének alakulása (előző év = 100%)

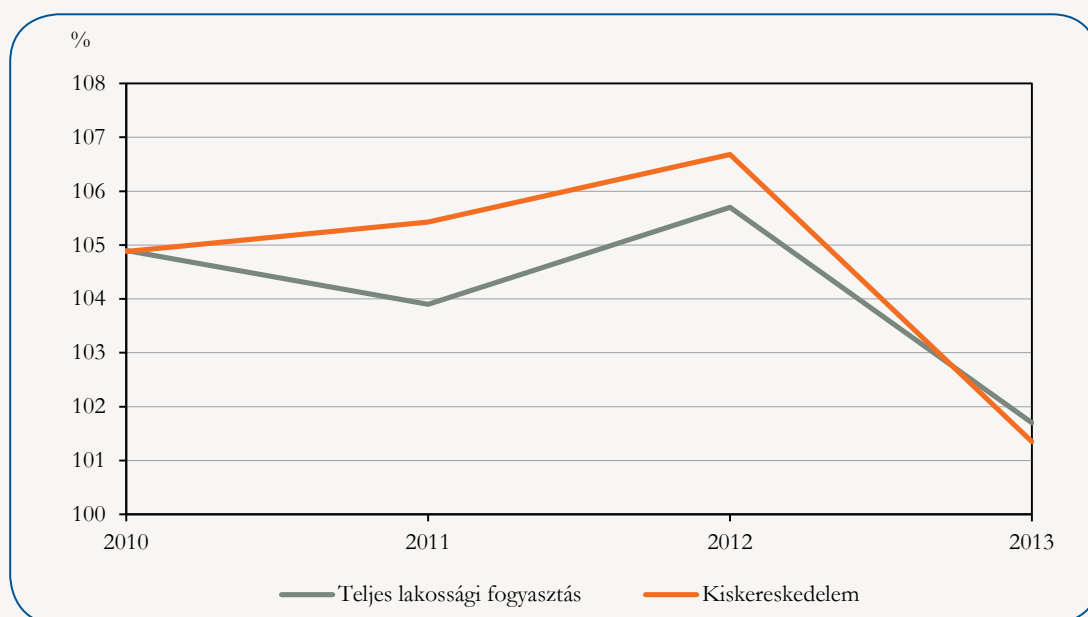
2.5. Áralakulás

2013-ban a teljes lakossági fogyasztásra vetített **átlagos fogyasztóiár-változás 1,7%** volt, messze elmaradt a korábbi években mért inflációtól, amelynek mérséklődését 2013-ban – egyéb tényezők hatása mellett – elsősorban a lakossági rezsicsökkentést célzó központi árintézkedések eredményezték.

A kiskereskedelmi árbevétel alakulására a forgalomba kerülő termékek árának változása is hatást gyakorol. 2013-ban a kiskereskedelmi árak a teljes lakossági fogyasztásra vetített átlagos fogyasztóiár-változásnál enyhébb mértékben emelkedtek, a **kiskereskedelmi árindex²⁾ 1,4%-kal meghaladta az előző évi szintet.**

5. ábra

A teljes lakossági fogyasztásra vonatkozó és a kiskereskedelmi árindex alakulása
(előző év = 100,0)

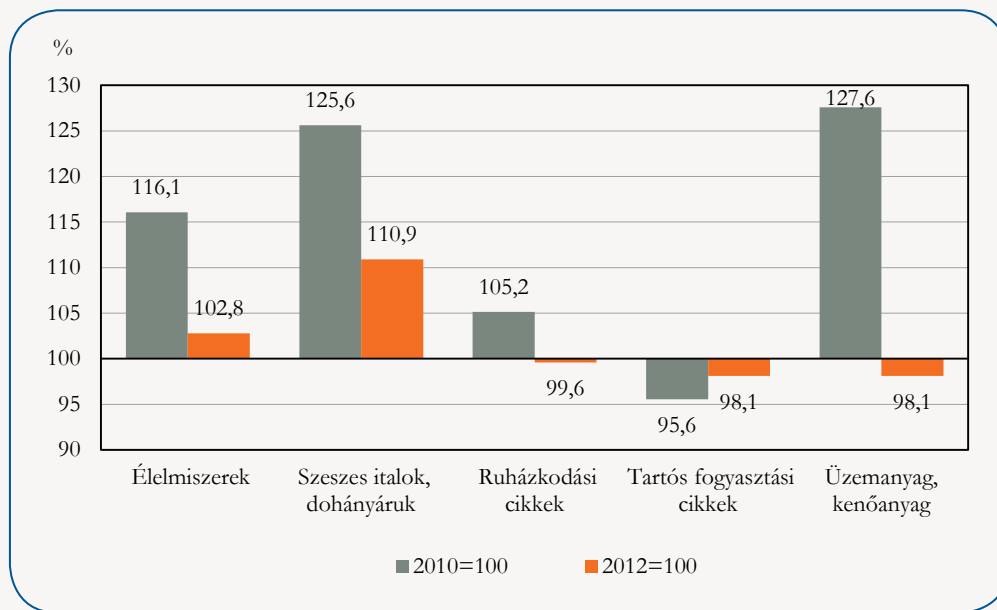
A korábbi évekhez hasonlóan 2013-ban is a forgalmazott termékek árváltozásának jelentős szóródásával alakult ki a kiskereskedelemben kimutatott átlagos árnövekedés. Ugyanakkor az infláció lassulása valamennyi fogyasztási főcsoportban megfigyelhető volt, sőt egyes csoportokban csökkentek az árak.

A legnagyobb mértékben, 11%-kal a *szeszes italok*, *dohányárúk* ára emelkedett, elsősorban a dohányárúk jövedéki adójának és árrésének emelése következtében. Ez az erőteljes árváltozás elmaradt a 2012. évi (13%-os) áremelkedéstől, de messze meghaladta a 2011. évi drágulást (0,5%). 2013-ban az *élelmiszertermékekért* átlagosan 2,8%-kal kellett többet fizetni, mint egy évvel korábban. A 2011–2012-ben mért 2,9, illetve 2,6%-os áremelkedést követően 2013-ban a *ruházkodási cikkekért* 0,4%-kal kevesebbet kellett fizetni. A *tartós fogyasztási cikkek* átlagos fogyasztói ára 2010-ben enyhén (0,2%-kal) emelkedett, ezt követően minden évben csökkent, 2013-ban 1,9%-kal. 2013-ban ugyanilyen mértékben mérséklődött az *üzemanyagok* ára is. Ezzel együtt még mindig közel 30%-kal kellett többet fizetni értük, mint 2010-ben.

²⁾ A kiskereskedelmi árindexet a KSH a fogyasztóiár-összeírás alapján számított termékcsoport-árindexek kiskereskedelmi forgalmi szerkezettel súlyozott átlagaként állítja elő.

6. ábra

A fogyasztói árak alakulása

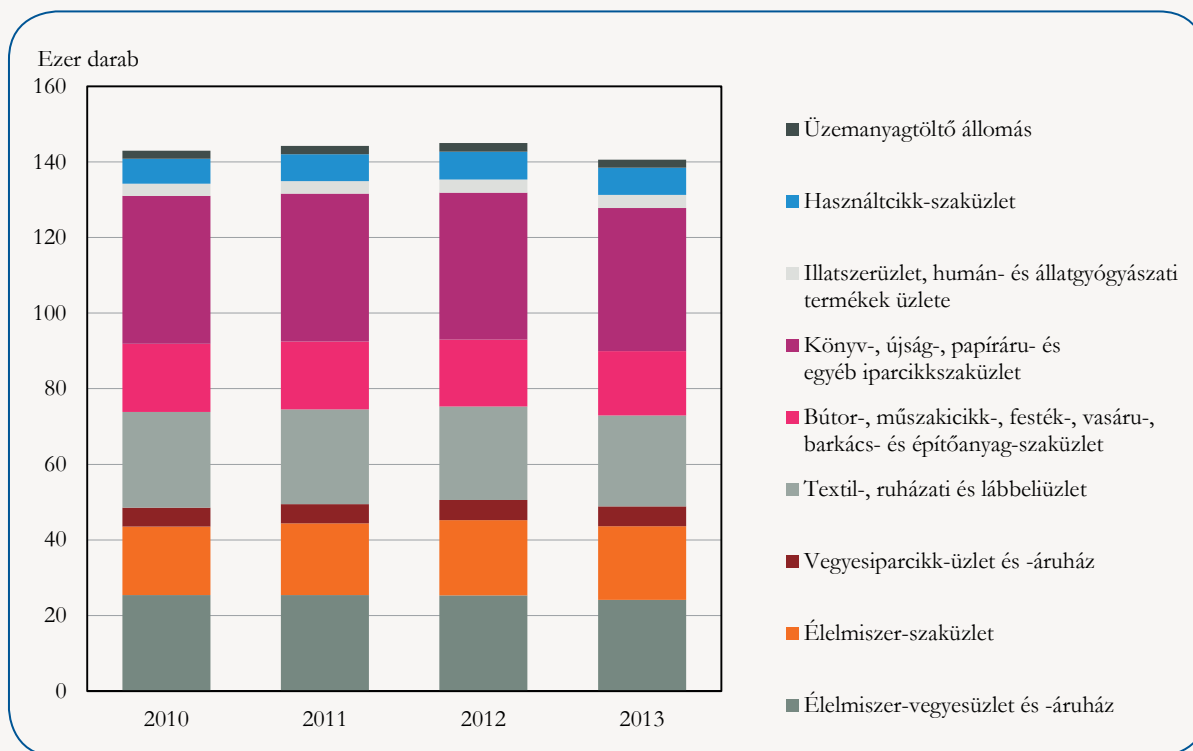

3. Kiskereskedelmi üzlethálózat

2013. végén 140 605 kiskereskedelmi üzlet működött Magyarországon, 2,4 ezerrel kevesebb, mint 2010 végén.³⁾ A csökkenés döntő részben az iparcikk üzletek és -áruházak esetében következett be (2,5 ezer üzlet), az élelmiszerüzletek és -áruházak, valamint az üzemanyagöltő állomások száma közel változatlan maradt.

7. ábra

A kiskereskedelmi üzletek száma tevékenységcsoportok szerint

Az **élelmiszerüzletek és -áruházak** 2010. végi 43,5 ezres állománya 2013 végére 0,3%-kal, 43,6 ezerre nőtt. Ezen belül az élelmiszer-szaküzletek száma 7,9%-kal növekedett, a kenyér-, pékáru- és édesség-szaküzletek, a zöldség-gyümölcs szaküzletek, valamint az egyéb élelmiszer-szaküzletek száma emelkedett nagyobb mértékben. Az élelmiszer-vegyesüzletek és -áruházak számának 2010-től 2012 végéig tartó stagnálása után a dohánytermékek kiskereskedelmére vonatkozó törvényi változások következtében, a nemzetidohánybolt-hálózat kiépülésével párhuzamosan az üzletek száma 5,1%-kal csökkent 2010 végéhez képest.

Az **iparcikküzletek és -áruházak** száma 2013 végén közel 95 ezer volt, 2,5 ezerrel csökkent 2010 végéhez képest. A legnagyobb visszaesés a ruházati szaküzletek (-1,1 ezer) és a festékek, vasáruk, barkács- és építési anyagok szaküzletei (-600) területén következett be. A dohánytermékek forgalmazásának szabályozása miatt a könyv-, újság-, papíráru-szaküzletek száma több mint 600-zal csökkent. Nőtt ugyanakkor a használcikk-szaküzletek (+600), a vegyesiparcikk-üzletek és áruházak (+200), a humán gyógyászati termékek üzleteinek (+120), valamint a telekommunikációs termékek szaküzleteinek (+80) száma a vizsgált 4 év alatt.

Az európai statisztikai rendszerben a kiskereskedelemben nem számító **gépjármű-, motorkerékpár- és járműalkatrész-üzletek** száma 2013 végén 8,3 ezer volt, több mint 500-zal kevesebb, mint 2010 végén.

A több mint 140 ezer kiskereskedelmi üzletet közel **95 ezer vállalkozás üzemeltette** 2013 végén. Az országos üzletállományon belül egyre inkább túlsúlyba kerültek a **társas vállalkozások** által üzemeltetettek (68%), miközben az **egyéni vállalkozások** által üzemeltetett üzletek aránya egyharmadára zsugorodott.

³⁾ Az EU kiskereskedelmi fogalmának megfelelően, üzemanyagöltő állomásokkal együtt, gépjármű-, gépjárműalkatrész- és motorkerékpár- és -alkatrész szaküzletek nélkül. Az üzleti adatok forrása: 2009 októberétől a kereskedelmi tevékenységet szabályozó, a kereskedelmi tevékenységek végzésének feltételeiről szóló 210/2009. (IX. 29.) Korm. rendeletre épülő, önkormányzati nyilvántartásokból felállított adminisztratív adatátvétel. A 2013. július 1-jétől alakult nemzeti dohányboltok nem tartoznak az említett rendelet hatálya alá, így az élelmiszer-szaküzletekre vonatkozó adat a nemzeti dohányboltokat nem tartalmazza.

Egy üzemeltető vállalkozás átlagosan 1,5 kiskereskedelmi üzletet működtetett 2013 végén. A legtöbb üzlet – átlagosan 12 – a részvénytársaságokhoz tartozott, a korlátolt felelősségű társaságokra 1,6, a betéti társaságokra 1,4, az önálló vállalkozókra 1,2 üzlet jutott. Az összes üzemeltető vállalkozás 44%-át a korlátolt felelősségű társaságok, 39%-át az önálló vállalkozók, 15%-át a betéti társaságok tették ki, a részvénytársaságok aránya csak 1% volt.

A kiskereskedelmi üzleteket üzemeltető vállalkozások többsége (61%) maga is kiskereskedelmi főtevékenységű volt 2013-ban. Jelentősebb arányt képviseltek még a nagykereskedelemben (8%), az iparban (7%) sorolt főtevékenységű, a kiskereskedelemmel csak melléktevékenységként foglalkozó vállalkozások.

Országos szinten, 2013 végén 16 millió négyzetméter volt a kiskereskedelmi üzletek eladóterének összes alapterülete, 350 ezer négyzetméterrel több, mint 2010 végén. Az egy üzletre jutó átlagos alapterület a 2010. végi 110 négyzetméterről 2013 végére 114 négyzetméterre emelkedett.

Magyarországon az elmúlt két évtizedben megjelentek és mára a kiskereskedelem meghatározó tényezőivé váltak a **bevásárlóközpontok**⁴⁾ és a **hipermarketek**.⁵⁾ Jogszabályváltozásból eredően 2012. január 1-jétől 2014. december 31-ig 300 m²-nél nagyobb bruttó alapterületű kereskedelmi építmény nem létesíthető vagy ezt meghaladó méretre nem bővíthető, azonban a tilalom alól felmentés adható. 2011 vége óta így mindössze 3 új bevásárlóközpontot nyitottak meg hazánkban. 2013-ban 120 bevásárlóközpont üzemelt, ebből 79 vidéken, 41 a fővárosban. A hipermarketek száma 2011-hez képest 1-gyel emelkedett, így 169 üzemelt, 147 vidéken, 22 Budapesten működött.

⁴⁾ Bevásárlóközpontnak tekintjük az olyan építészeti egységes, kereskedelmi célra tervezett komplexumot, amely egy adott vonzáskörzet ellátására szolgál, és szerves egységet képez a benne működő különböző típusú és méretű üzletek, szolgáltató (pl. vendéglátó) és szabadidő eltöltésére szolgáló szórakoztató létesítményekkel (pl. mozi, sportolásra szolgáló hely).

⁵⁾ A hipermarket olyan önkiszolgáló kiskereskedelmi létesítmény, amely az élelmiszerek és iparcikkek széles választékát kínálja, alapterülete legalább 3 ezer négyzetméter, és rendszerint parkolóhellyel is rendelkezik (pl. Auchan, Interspar, Tesco).

4. Kiskereskedelmi forgalom

A kiskereskedelmi főtevékenységű vállalkozások viszonylag homogén tevékenységet folytattak, 2013-ban az ágazat értékesítési árbevételének több mint 91%-a kiskereskedelmi tevékenységből származott.⁶⁾ A többi tevékenység közül a legszámottevőbb a szolgáltatási tevékenység volt. Ugyanakkor a nemzetgazdaság más ágazataiban is végeztek (másodlagos tevékenységként) kiskereskedelmi tevékenységet. A legjelentősebb értéket (a kiskereskedelemben elszámolt kiskereskedelmi árbevétel 3%-ának megfelelő értékben) a nagykereskedelem képviselte 2013-ban. Ezt követte a kőolaj-feldolgozás, a távközlés, valamint az élelmiszergyártás (mintaboltok).

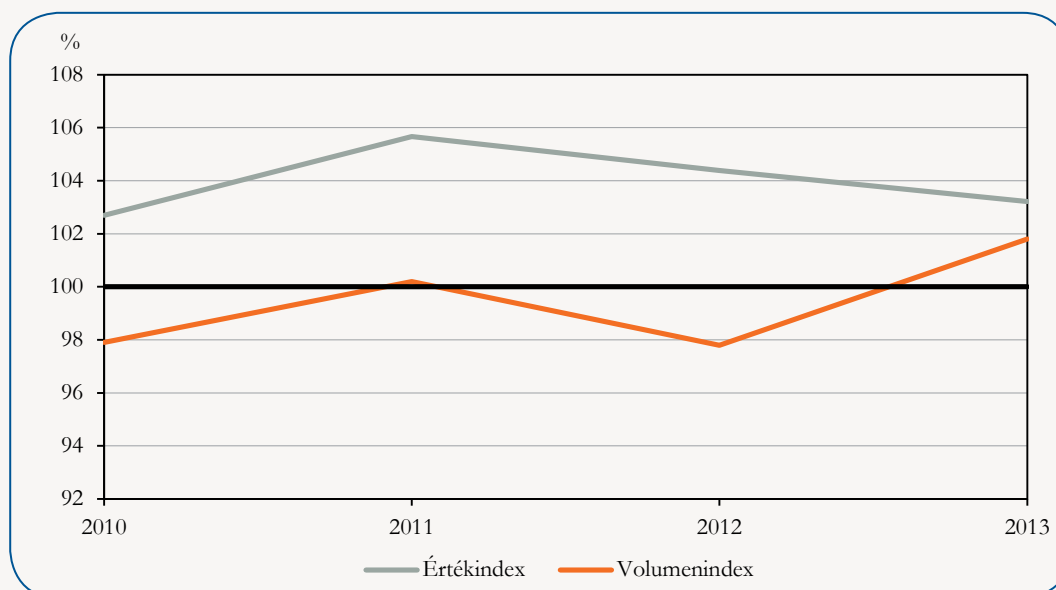
4.1. A kiskereskedelmi üzletek forgalmának alakulása

Tisztább képet kapunk a kiskereskedelmi forgalom alakulásáról, ha azt nem a vállalkozások, hanem a kiskereskedelmi üzletek szintjén vizsgáljuk. (A kiskereskedelmi üzleteknek csupán 61%-át üzemeltetik kiskereskedelmi főtevékenységű vállalkozások, további 15%-át nagy-, illetve gépjármű-, motorkerékpár-kereskedelmi cégek, míg a fennmaradó 24%-át más, nem a kereskedelmi nemzetgazdasági ágba sorolt vállalkozások.)

A kiskereskedelmi üzletek **fogyasztói áron** lebonyolított forgalma 2013-ban 3,2%-kal nőtt. Az árváltozásokat is figyelembe vevő **volumenindex** a 2010. évi visszaesés után (2,1%) 2011-ben stagnált, 2012-ben ismét csökkent (2,2%), 2013-ban pedig 1,8%-kal nőtt.

8. ábra

A kiskereskedelmi forgalom érték- és volumenindexének alakulása
(előző év = 100)

Üzlet típusonként vizsgálva a hazai kiskereskedelmi forgalmon belül a legnagyobb, 40%-os arányt az *élelmiszer jellegű vegyes kiskereskedelmi üzletek* képviselték 2013-ban. Ebbe az üzletcsoportba tartoznak a nagy alapterületű és jelentős forgalmat lebonyolító *hipermarketek*. A 2011-től 2013-ig tartó időszakban a hipermarketek forgalmának aránya az összes kiskereskedelmi forgalomból 14–15%-ot ért el. Az üzletcsoportot a hipermarketeken kívül a diszkontok, a szupermarketek, valamint a kis alapterületű vegyes termékkört árusító élelmiszerüzletek alkotják.

Az *élelmiszer-szaküzletek* (húsboltok, zöldség-gyümölcs üzletek, dohányboltok, kenyér-, pékáruüzletek stb.) súlya 2012-ig az összes kiskereskedelmi forgalomból csak 4,1%-ot ért el.

⁶⁾ A 19 fő feletti vállalkozások által jelentett előzetes adatok alapján.

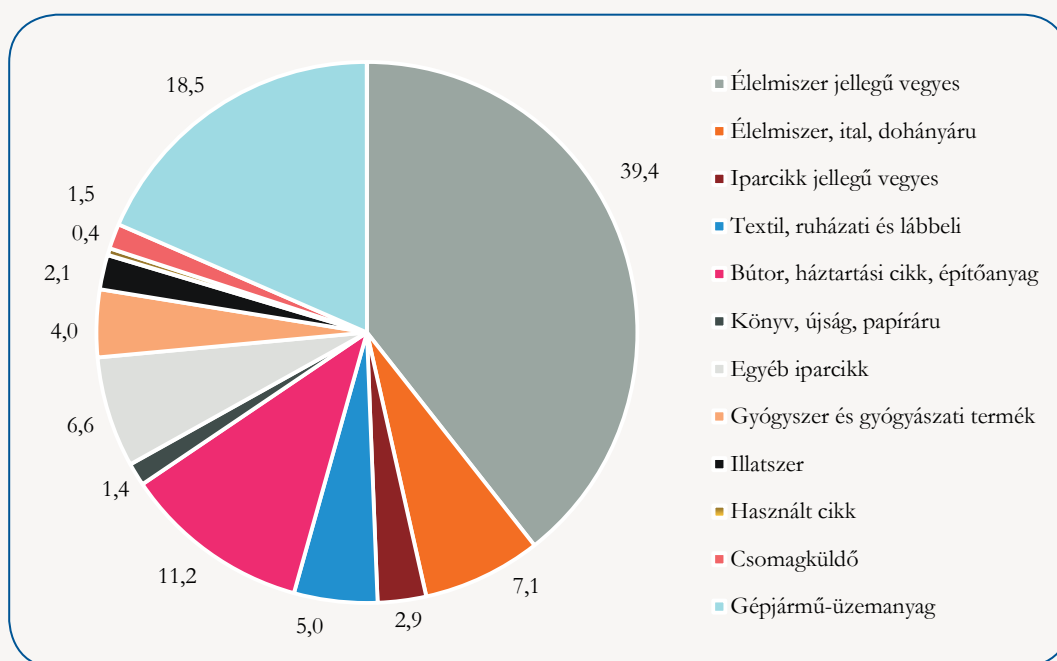
A fiatalok dohányzásának visszaszorításáról és a dohánytermékek kiskereskedelméről szóló 2012. évi CXXXIV. törvény 2013. júliustól jelentősen átalakította a dohánytermékek kiskereskedelmének szerkezetét. Míg 2013. július előtt a dohányforgalom a legtöbb üzlettípusban jelen volt, a jogszabály életbe lépése óta csak a nemzeti dohányboltok forgalmazhatnak dohánytermékeket. Ebből eredően az élelmiszer-szaküzletek forgalma a teljes kiskereskedelmi forgalom 7,1%-át adta 2013-ban.

A nem élelmiszer-kiskereskedelem legnagyobb forgalmat lebonyolító szereplői a bútor-, a háztartási cikk-, az építőanyag-kiskereskedelmi üzletek voltak 11%-os részesedéssel. Jelentős súlyt képviseltek még a gépjármű-üzemanyagot értékesítő benzinkutak, az összes forgalom 18%-ával.

Az 2011-hez képest a folyó áras kiskereskedelmi forgalmon belül a legnagyobb mértékben az élelmiszer-szaküzletek (4,1-ről 7,1%-ra), valamint a csomagküldő, internetes kiskereskedelem (0,8-ről 1,5%-ra) súlya emelkedett. Csökkent ugyanakkor a bútor-, háztartási cikk-, építőanyag-kiskereskedelem (13,2-ről 11,2%-ra), az élelmiszer jellegű vegyes kiskereskedelmi üzletek (40,3-ről 39,4%-ra), valamint a könyv-, újság-, papíráru-kiskereskedelem részesedése (2,1-ről 1,4%-ra).

9. ábra

A kiskereskedelmi forgalom szerkezete üzlettípusok szerint, 2013, %

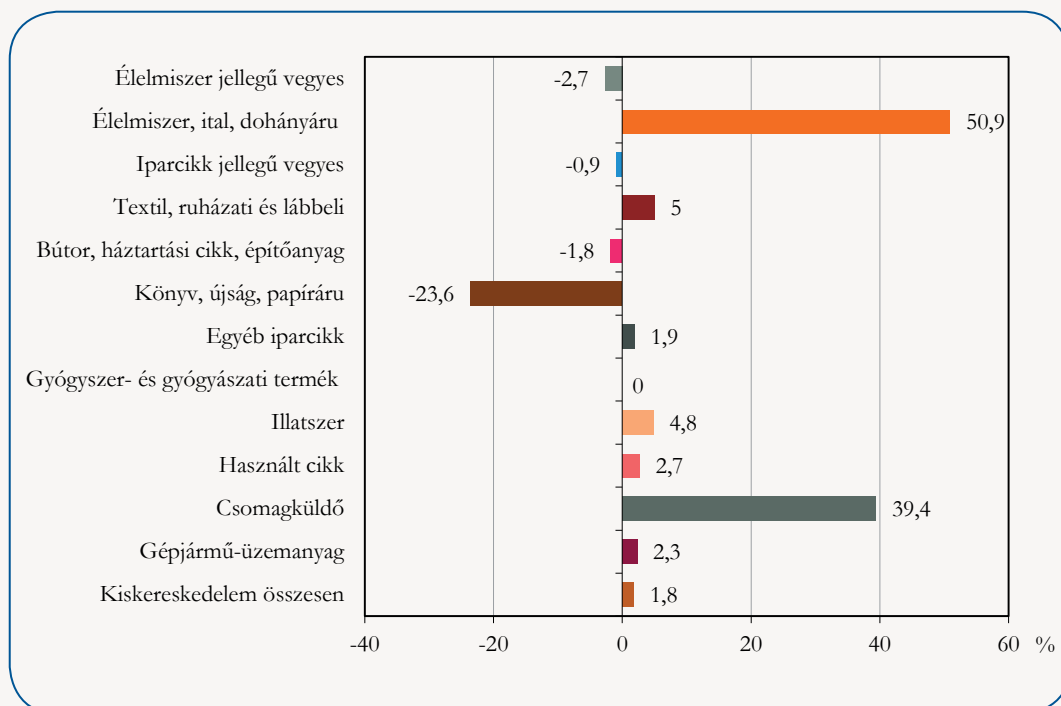

A 2010–2013-as években a kiskereskedelmi forgalom volumene összességében közel 2,3%-kal csökkent. Az időszakon belül a 2010. évi 2,1%-os mérséklődést követően 2011-ben kismértékben emelkedett a forgalom volumene az előző évhez képest (0,2%), majd 2012-ben ismét 2,2%-os csökkenésbe fordult. 2013-ban azonban a kiskereskedelmi forgalom 1,8%-kal múlta felül az előző évet. A legnagyobb arányú – 4 év alatt több mint 40%-os – visszaesést a könyv-, újság-, papíráru-kiskereskedelmi üzletek regisztrálták. Ez elsősorban a dohánypiaci átalakulással magyarázható, amelynek hatására az újságárusítással egybekötött dohányeladások megszűntek. 15%-kal mérséklődött a bútor-, a háztartási cikk-, az építőanyag-kiskereskedelem és 6%-kal az élelmiszer jellegű vegyes kiskereskedelmi üzletek eladásainak volumene. Dinamikusan, 110%-kal nőtt ugyanakkor a forgalom volumene a csomagküldő, internetes kiskereskedelemben, – elsősorban a jogszabályváltozások miatt – az élelmiszer-szaküzletek kiskereskedelmében (60%-kal), valamint az illatszer-kiskereskedelemben (31%-kal).

10. ábra

A kiskereskedelmi forgalom éves változása, 2013

(az előző évhez képest)

4.2. A kiskereskedelmi forgalom megoszlása árucsoportok szerint

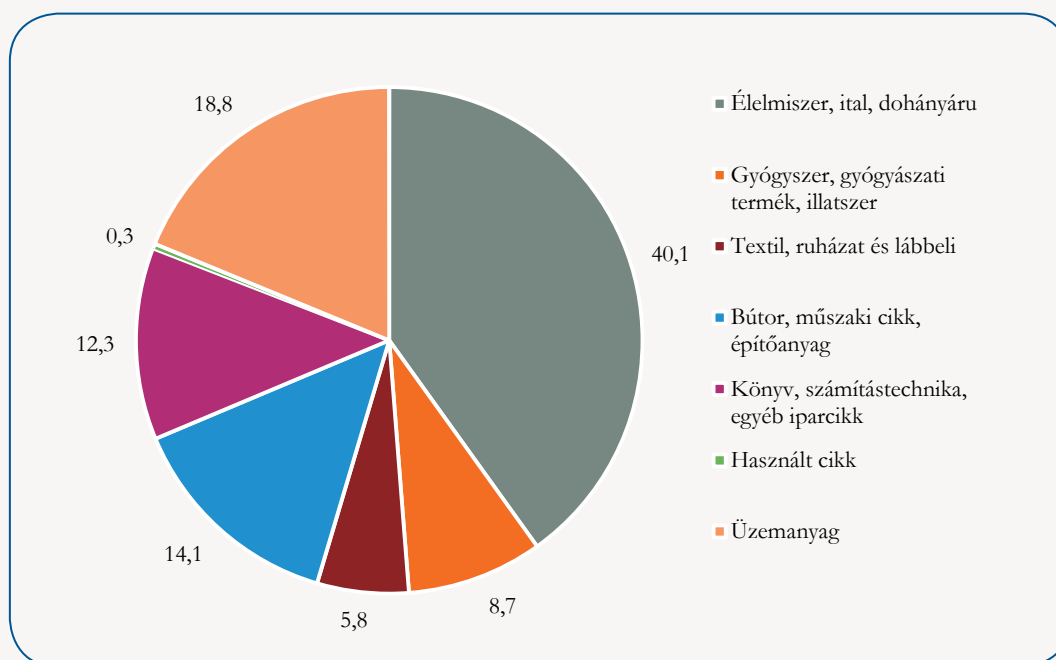
A vállalkozások vagy az üzletek főtevékenysége szerint vizsgálva a kiskereskedelmi forgalmat nem kapunk tiszta képet a kiskereskedelem áruszerkezetéről, tekintettel arra, hogy jelentős a nem szakosodott bolti vegyes kiskereskedelem aránya. (Idetartozik az élelmiszer jellegű vegyes és az iparcikk jellegű vegyes kiskereskedelem.) Tovább árnyalja a képet, hogy gyakran a szakosodott kiskereskedelmet folytató üzletek sem csak a tevékenységi körüknek megfelelő termékeket értékesítik, valamint az, hogy nincs árusított termékek szerinti felosztás a csomagküldő, internetes kiskereskedelmen, illetve az egyéb nem bolti, piaci kiskereskedelmen belül sem.

2013-ban a kiskereskedelmi árucikkek forgalmának 40%-át tették ki az élelmiszertermékek (élelmiszerek, italok, dohányárúk), 1,7 százalékponttal meghaladva az egy évvel korábbi részesedést. Ezen belül az élelmiszerek aránya a kiskereskedelmi árucikkek forgalmán belül az elmúlt években folyamatosan emelkedett, a 2013-ban mért 27%-os részesedés 0,9 százalékponttal haladta meg az egy évvel korábbit.

A nem élelmiszertermékek közül 2013-ban az üzemanyag volt a legjelentősebb forgalmi értékű árucsoport, 19%-os részaránnyal, amit a bútor, műszaki cikk és építőanyag, valamint a könyv, számítástechnika, egyéb iparcikk összevont árucsoport követett, 14, illetve 12%-kal részesedve a kiskereskedelmi termékek forgalmából. Az előző évhez képest részarány-növekedés a termékkörön belül egyedül a textil, ruházat és lábbeli árucsoport forgalmánál volt (0,2 százalékpont), míg a bútor, műszaki cikk és építőanyag árucsoport részesedése 0,8, a könyv, számítástechnika, egyéb iparcikk árucsoport részesedése 0,6 százalékponttal zsugorodott.

11. ábra

A kiskereskedelmi forgalom megoszlása főbb árucsoportok szerint, 2013, %

A gépjármű és gépjárműalkatrész termékkörön belül az egyes árucsoportok megoszlásának alakulása vegyes: míg a legnagyobb súlyt (44%) képviselő új járművek eladásainak részesedése 2013-ban 2,1 százalékponttal emelkedett, addig a használt gépjárműveké 0,2 százalékponttal csökkent az előző évihez képest. Ezzel párhuzamosan a gépjárműalkatrész-értékesítés részaránya 1,9 százalékponttal visszaesett.

5. Területi összehasonlítás

5.1 A kiskereskedelmi üzlethálózat területi jellemzői

Az üzlethálózat az elmúlt években a fővárosban bővült, miközben a városok és a községek üzletállománya csökkent. 2013 végén az üzletekkel való ellátottságra jellemző, hogy a fővárosban és a városokban lakók 70%-ára jutott az országos kiskereskedelmi üzletek számának 83%-a, miközben a községekben élő 30%-nyi népességre az üzletek mindössze 17%-a.

2. tábla

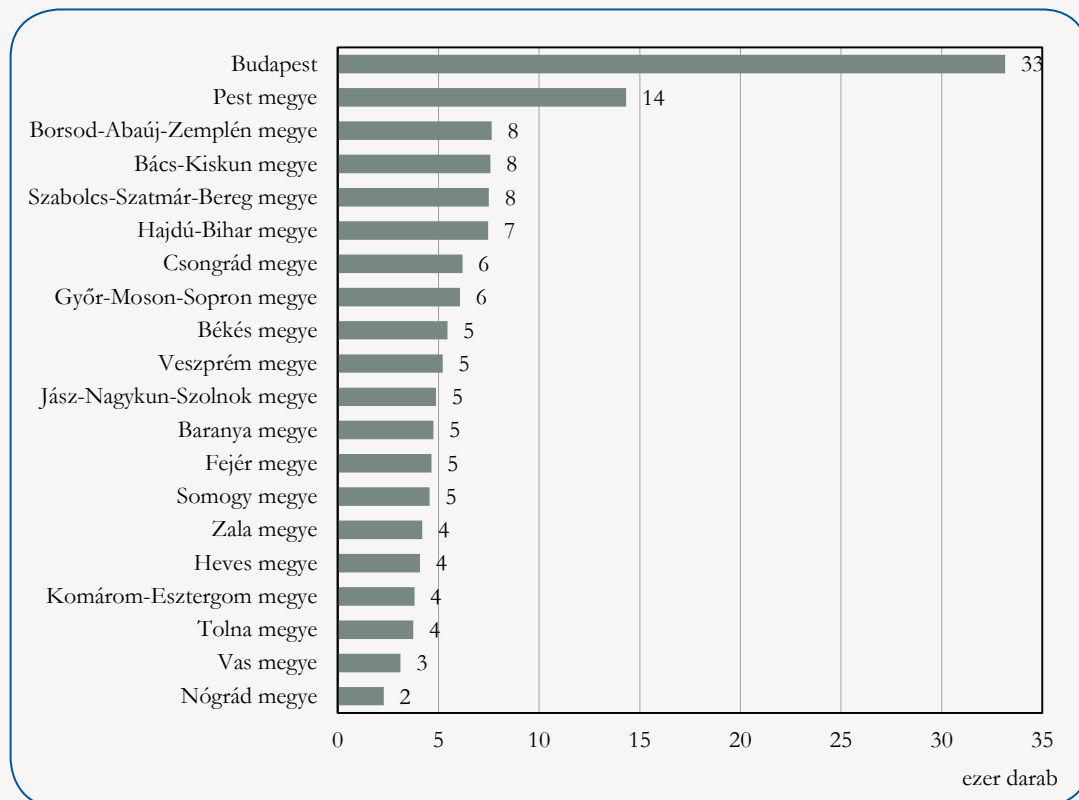
A kiskereskedelmi üzletek száma és megoszlása a település jogállása szerint, 2013. december 31.

Megnevezés	Üzletszám		Lakosság	
	darab	megoszlás, %	ezer fő	megoszlás, %
Főváros	33 153	23,6	1 745	17,7
Többi város	84 023	59,7	5 209	52,7
Község	23 429	16,7	2 923	29,6
Összesen	140 605	100,0	9 877	100,0

Megyei bontásban vizsgálva is szembeötlő Budapest és Pest megye kiemelkedően magas üzletszáma. Az üzletek 24%-a Budapesten, 10%-a Pest megyében található.

12. ábra

A kiskereskedelmi üzletek száma, 2013. december 31.

Az egy kiskereskedelmi üzletre jutó lakosok száma országos szinten nézve átlagosan 70 fő volt. Megyei bontásban vizsgálva kiemelkedően magas Budapest lakosságának üzleti ellátottsága, ahol 53 főre jut egy kiskereskedelmi üzlet, ezt követi Tolna megye (61 fő/üzlet) és Békés megye (65 fő/üzlet). A kiskereske-

delmi üzlettel legkevésbé ellátott Nógrád (87 fő/üzlet), Borsod-Abaúj-Zemplén (88 fő/üzlet), valamint Fejér (90 fő/üzlet) megye lakossága volt 2013 végén.

2013 végén összesen 6138 nemzeti dohánybolt működött az ország területén, 14,2%-a Budapesten (870 üzlet), 11,3%-a pedig Pest megyében (692 üzlet) üzemelt. Jelentősebb arányt képviselt még Borsod-Abaúj-Zemplén (7,6%) és Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében (5,6%), a legkisebbet pedig Nógrád megyében (2,5%).

Az egy nemzeti dohányboltra jutó lakosok számát országos szinten nézve átlagosan 1609 főre jut egy dohányüzlet. Megyei bontásban vizsgálva a legjobban ellátott Vas megye, ahol 1192, a legkevésbé ellátott pedig Budapest, ahol 2002 főre jut egy dohányüzlet.

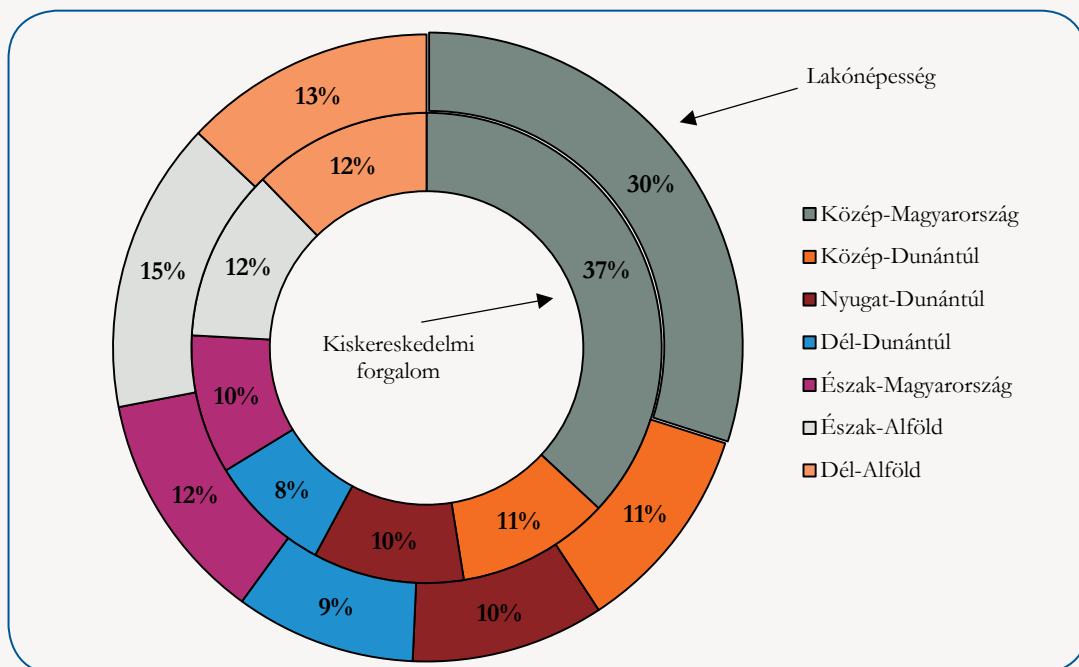
5.2 A kiskereskedelmi forgalom területi megoszlása

A kiskereskedelmi forgalom erős területi koncentrátságát mutatja, hogy 2013-ban a vásárlások 37%-át Közép-Magyarországon, 23%-át Budapesten, 14%-át Pest megyében regisztrálták. A többi régió aránya a legkisebb, 8%-os részesedésű Dél-Dunántúl és a legmagasabb, egyaránt 12%-os részesedésű Észak-Alföld és Észak-Magyarország között helyezkedett el.

A kiskereskedelmi forgalomból a lakónépesség arányához képest jelentősen felülreprezentált a közép-magyarországi, valamint – kisebb mértékben – a nyugat-magyarországi. Ezekon a területeken főként az országos átlagot meghaladó egy főre jutó jövedelmek, a magasabb lakossági vásárlóerő indukálta a nagyobb kiskereskedelmi forgalmat, de a turizmus, a jelentős átutazó forgalom, a más területekről ingázók vásárlásai is hozzájárultak a kiskereskedelmi eladások magasabb szintjéhez. A többi régió súlya alacsonyabb az országos kiskereskedelmi forgalomból, mint a lakosság számából. A lakosság részesedéséhez képest a legalacsonyabb kiskereskedelmi forgalmi arány Észak-Alföldön és Észak-Magyarországon volt 2013-ban.

13. ábra

A kiskereskedelmi forgalom és a lakónépesség megoszlása régiók szerint, 2013

A kiskereskedelmi forgalom átlagosnál nagyobb volumenbővülését regisztrálták 2013-ban Nyugat-Dunántúlon (3,3%), Dél-Alföldön (2,6%), Közép-Dunántúlon és Észak-Alföldön (2,5%), miközben az országos átlagnál (1,8%) alacsonyabb növekedést mértek Dél-Dunántúlon (1,5%) és Észak-Magyarországon (0,7%). A legnagyobb súlyú Közép-Magyarországon az éves forgalom növekedése az országos átlag alatt volt (1,2%), ezen belül Budapesté kissé felette (1,9%).

Elérhetőségek:

kommunikacio@ksh.hu

info@ksh.hu

Telefon: (+36-1) 345-6789